

Ilmapöördest veerand sajandit tagasi

“Palun lõpetage söömine – tankid tulevad meie poole!” Sellise tungiva palve peale loobusid seitse Pirita rannarestoranis einetavat inglasi seapraest ja ruttasid ootavate autode suunas.

AIN KALLIS

Nimetatud seltskond oli saabunud Eestisse Põhja-Inglismaalt programmi Operation Friendship raames, et edendada riikide vahel noortevahetust. Eelmisel päeval, 19. augustil oli neile esimeseks uudiseks Nõukogude Liidu pinnal teade äsjasest riigipöördest. Ameeriklased olivat loobunud Moskvast kaugemale sõitmast, ainult seitse britti lendasid Tallinnasse, et olla põnevate ajaloosündmuste keskel!

Muide, üks meie kaugetest naiskülalistest kasutas ratastooli – tollal oli see siinmail reisimisel teatavasti liikumist oluliselt raskendav asjaolu (liftide puudumine, tänavate seisund).

Napid read märkmikust: “20. august Tallinnas. EMI hotellis algul uputus, siis kadus vesi hoopis... Raekojas. Kõiki vapustav miiting Vabaduse platsil! Õhtustama kell kuus.”

Pidulik õhtusöök Pirital piirdus peedisupiga. “Lahingute eest” varjusime Virumaale Viitnale.

Enne keskööd võisime end juba õnnitleda taasiseseisvumise puhul. Hommikul otsisid külalised viskipudeli välja: “Olete jälle vabad! Tulime Nõukogude Liitu, lahkume aga Eesti vabariigist!” (Kohandatud kõnekäänd: kes ei riski, ei joo viskit!)

Seda hommikut mäletasid kõik vastuvõtjad ka aastaid hiljem. Aga milline oli ilm, vaat selle üle läks vaidluseks – osa meenusid säravat päikest, teised hoopis tibuvat vihma, mõni hommikust rõskust.

Tähtis päev arvudes

Ajaloolise tõe huvides tuleks esitada ka tollased ilmaandmed.

20. augustil oli kõige soojem pärastlõunastel tundidel Pärnus (20,8 kraadi), Tallinnas mõõdeti sooja 18,8 kraadi. Ilm oli õnneks kuiv. Väga sajune oli päev aga Jõgeval – 21,5 mm.

21. augusti hommik oli jahe: Jõhvis näitas kraadiklaas 11,5 kraadi, Tallinna teletorni ründamise aegu 13 kraadi. Ilm püsis nutune Narvas (sadas 9,4 mm) ja Jõhvis (5,5 mm).

Päikest paistis rohkem läänes – Ristnas 13 tundi, vähem idas – Narvas 2 tundi.

Ilm oli kõige soojem Kuressaares (21,4 kraadi) ja Pärnus (21 kraadi). Tartus jõudis elavhõbedasamm kerkida 18,8 kraadini.

Edasistel kuudel muutus Eesti ilmaelu rahvusvahelisemaks: 1992. aastal saime maailma meteoroloogiaorganisatsiooni (WMO) ning rahvusvahelise tsiviillennunduse organisatsiooni (ICAO) liikmeks. Nüüdseks oleme selliste riigi ilmasteenistusele oluliste ühenduste liikmed.

Oleme ilmataadi soosingus

1991. aastast on meie ilmastik muutunud märksa päikeselisemaks. Nagu sedastab Tartu–Tõravere ilmajaam (kuulub maailma kiirgusmõõtmise baasjaamade võrku), on sinne atmosfäär muutunud sama puhtaks nagu möödunud sajandi kolmekümnendail aastail. (Tõele au andes on suur osa selles tööstussaaste vähenemisel Kirde-Eestis...)

Ka üldine õhkkond on läinud märksa soojemaks. Eesti maksimaalne õhutemperatuur (35,6 kraadi) mõõdeti 11. augustil 1992. aastal Võrus, poolteise sajandi kõige soojem aasta oli mullu.

Ilmataat on olnud siinse kandi suhtes üldiselt soosiv: pole meil esinenud selliseid laastavaid orkaane ja uputusi, mis oleks maailmas tähelepanu tekitanud.